

Statenmededeling

Onderwerp

Strategie Robuuste Drinkwatervoorziening 2040 voor Noord-Brabant en Midden-Zeeland

Datum

4 februari 2020

Documentnummer

GS: 4629276

PS: 4651721

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Met deze Statenmededeling wordt u geïnformeerd over de Strategie Robuuste Drinkwatervoorziening 2040 voor Noord-Brabant en Midden-Zeeland.

Aanleiding

In het kader van de Rijks Structuurvisie Ondergrond (STRONG) zijn in 2016 met het Rijk afspraken gemaakt dat de provincies samen met de drinkwaterbedrijven een verkenning uitvoeren om te komen tot een robuuste drinkwatervoorziening in de toekomst. De Rijks Structuurvisie Ondergrond wil borgen dat er in de toekomst voldoende mogelijkheden zijn voor de winning van grondwater ten behoeve van de drinkwatervoorziening én voldoende ruimte voor toekomstige mijnbouwactiviteiten (onder andere geothermie). Zodat ook de transitie naar een duurzame energievoorziening en het realiseren van de klimaatdoelen wordt gediend.

RIVM constateert dat een scenario dat uitgaat van 30% stijging van de drinkwatervraag op dit moment in geen enkel verzorgingsgebied in Nederland geacommodeerd kan worden. Provincies voeren verkenningen uit in samenwerking met de drinkwaterbedrijven om dit specifiek te maken voor hun verzorgingsgebied. Deze verkenning is eerder aan de Staten verzonden op 3 december 2018 ([nr. 4446004](#)).

Op basis van de verkenning is vervolgens de strategie voor de drinkwatervoorziening 2040 opgesteld waarmee een robuuste drinkwatervoorziening geborgd is, nu en in 2040. Een circa 30% grotere drinkwatervraag, zoals door het RIVM is berekend als een mogelijk toekomstig

scenario, kan binnen de provincie Noord-Brabant niet worden geleverd. Bovendien ziet de provincie een sterke groei van 30% als een onwenselijke situatie die zoveel als mogelijk voorkomen dient te worden. De strategie robuuste drinkwatervoorziening 2040 voor Noord-Brabant en Midden-Zeeland bestaat dan ook uit de volgende sporen:

Datum

4 februari 2020

Documentnummer

GS : 4629276

PS : 4651721

1. Robuust maken en houden van winningen is van belang om alle bestaande grondwaterwinningen duurzaam te kunnen blijven inzetten voor drinkwaterproductie. Vanuit het idee 'beschermen om te blijven'.
2. Drinkwaterbesparing door:
 - a. inzet op interne processen van drinkwaterbedrijven,
 - b. minder gebruik van drinkwater door huishoudens/consumenten en industrie en
 - c. beperking van gebruik van drinkwater voor laagwaardige toepassingen.
3. Door substitutie van laagwaardig gebruik van drinkwater.
4. Inzet van alternatieve bronnen anders dan (zoet) grondwater. Bijvoorbeeld inzetten brakwater. Dit is een terugval optie voor het geval waterbesparing en substitutie onvoldoende gerealiseerd kunnen worden.
5. Aanvullende strategische voorraden (ASV's) worden ingezet wanneer spoor 1: "Robuust maken en houden winningen" niet genoeg resultaat biedt. Hierbij treden de ASV's op als vervanging voor bestaande winningen indien die om kwaliteitsredenen niet meer inzetbaar zijn. Er worden dus geen ASV's ingezet om de groei op te vangen.

De uitvoering van de sporen 1 en 5 ligt bij Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en spoor 2 en 3 bij de drinkwaterbedrijven. Spoor 4 is daarbij de terugvaloptie.

De Aanvullende strategische voorraden zijn gebieden waar binnen het grondwater ruimtelijk en milieuhygiënisch beschermd worden maar waar (nog) geen feitelijke drinkwaterwinning plaatsvindt. Deze gebieden worden beschouwd als reservering voor de toekomst. Door deze gebieden aan te wijzen (inclusief een daarbij horend beschermingsregiem) wordt voorkomen dat in de toekomst de grondwaterkwaliteit negatief wordt beïnvloed.

Bovenstaande sporen zijn in een adaptieve strategie voor een Robuuste Drinkwatervoorziening 2040 voor Noord-Brabant en Midden-Zeeland uitgewerkt. Adaptief om zo ook in te kunnen spelen op ontwikkelingen die we nu niet kunnen voorzien. Bij deze strategie zijn de drinkwaterbedrijven Brabant Water en Evides en de provincie Zeeland actief betrokken.

Bevoegdheid

De Waterwet wijst de provincie aan als strategisch grondwaterbeheerder. Dit is een regierol, naast de wettelijke taak die de provincie heeft als vergunningverlener voor grondwateronttrekkingen voor drinkwater en industrie groter dan 150.000 m³/jaar. Op basis van de drinkwaterwet heeft de provincie de zorgtaak voor de openbare drinkwatervoorziening en grondwaterbescherming.

Kernboodschap

1. *Met deze strategie is een robuuste drinkwatervoorziening in Noord-Brabant en Midden-Zeeland geborgd, nu en in de toekomst (2040).*

De strategie is gebaseerd op het behouden van de huidige bronnen en inzet op drinkwaterbesparing en substitutie laagwaardig gebruik van het drinkwater.

Als terugvaloptie wordt ingezet op alternatieve bronnen voor zoet grondwater (met name brakwater) en het aanwijzen van Aanvullende strategische voorraden. Waarbij de Aanvullende strategische voorraden ingezet worden ter vervanging van bestaande winningen. Het betreft geen uitbreiding van de totale omvang te winnen grondwater.

2. *Een toekomstige sterke groei van de drinkwatervraag van 30% kan niet volledig vanuit grondwater worden ingevuld vanuit de provincie Noord-Brabant.*

Grondwater is de bron voor drinkwater in Noord-Brabant en ook voor Midden-Zeeland, maar de hoeveelheid grondwater die beschikbaar is, is niet oneindig. Water met een hoge kwaliteit van drinkwater is gemakkelijk beschikbaar en goedkoop maar niet altijd noodzakelijk. Naast inzet op drinkwaterbesparing is ook de inzet van andere bronnen dan zoet grondwater een mogelijk alternatief voor water dat geen drinkwaterkwaliteit hoeft te zijn.

3. *Voor een robuuste drinkwatervoorziening in 2040 is het noodzakelijk om Aanvullende strategische voorraden (ASV's) aan te wijzen in een omvang van 5 á 10 miljoen m³/jaar.*

Als ondanks alle inspanningen het niet lukt alle bronnen tot 2040 beschikbaar te houden, zullen de niet robuuste winningen van Brabant Water verplaatst worden naar een meer duurzame locatie voor de winning van drinkwater. Om hierover in de toekomst te kunnen beschikken, als terugvaloptie, moet(en) op korte termijn (komende jaren) locatie(s)/gebied(en) worden verkend en aangewezen. In het Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP) is de aanwijzing van ASV's al wel genoemd maar nog niet beleidsmatig vastgelegd.

Voor de ASV's wordt naar de volgende mogelijkheden gekeken:

- Vergroten beschermingszones (grondwaterbeschermingsgebieden danwel de boringsvrije zones) bij bestaande winningen buiten de Centrale Slenk;

- Nieuw gebied(en) buiten de Centrale Slenk.

Kijkend naar de winningen van Brabant Water met een verhoogd kwaliteits- en kwantiteitsrisico is een inschatting gemaakt van de effectiviteit van de som aan maatregelen. Er wordt op basis van de aanwezige kwaliteitsrisico's en de effectiviteit van de maatregelen een restrisico van 5 á 10 miljoen m³/jaar ingeschat. Voor deze omvang wordt dan ook gezocht naar een locatie/gebied of locaties/gebieden waar dit realiseerbaar is.

Datum

4 februari 2020

Documentnummer

GS : 4629276

PS : 4651721

4. *Inzet Rijk nodig op aanpassing wet- en regelgeving drinkwater*

Op termijn zijn wellicht aanpassingen noodzakelijk in wet- en regelgeving op het vlak van (drink)waterbesparing en inzet van alternatieve bronnen voor het laagwaardig gebruik van drinkwater. Dit om tot verdere reductie van het (drink)watergebruik te komen.

Consequenties

1. *Aanwijzen Aanvullende Strategische Voorraden*

Ten aanzien van nieuw aan te wijzen Aanvullende strategische voorraden door de provincie Noord-Brabant is functiescheiding het uitgangspunt. Zoals opgenomen in de omgevingsvisie en in de Rijksstructuurvisie Ondergrond. Dat betekent dat een ruimtelijke functie voor drinkwatervoorziening niet gecombineerd wordt met de functie voor geothermie/ aardwarmte/ mijnbouw. Feitelijk gaat het om gebieden te reserveren voor toekomstige drinkwaterwinning waarbij nu al ruimtelijke en milieuhygiënische maatregelen (via de omgevingsverordening) genomen worden om kwaliteitsachteruitgang van het grondwater, naar de toekomst toe te voorkomen. Voor de bestaande drinkwaterwinningen is een degelijke functiescheiding al juridisch verankerd in het provinciaal beleid.

Door de invulling van de ASV's in de provincie Noord-Brabant te richten op vervanging, dus geen uitbreiding van totale volume te onttrekken grondwater, van bestaande winningen met een omvang van 5 tot 10 miljoen m³/jaar is de ruimtelijke impact beperkt. De totale omvang van beschermd gebied (nu ca 7% van het oppervlak van Noord-Brabant) ten behoeve van de drinkwaterwinning zal daardoor beperkt toenemen in Noord-Brabant.

Europese en internationale zaken

De doelen zijn gerelateerd aan de Europese Kaderrichtlijn Water en Natura 2000 voor grondwater en/of kwelafhankelijke natuur.

Communicatie

De rapportage Strategie Robuuste Drinkwatervoorziening 2040 voor Noord-Brabant en Midden-Zeeland is opgesteld in nauwe samenwerking met de drinkwaterbedrijven Evides en Brabant Water en de provincie Zeeland. Voor de drinkwatervoorziening is provincie Zeeland, deels afhankelijk van grondwater dat onttrokken wordt uit Noord-Brabant. De rapportage wordt na

besluitvorming van Gedeputeerde Staten over deze Statenmededeling aan het Rijk aangeboden.

Datum

4 februari 2020

Documentnummer

GS : 4629276

PS : 4651721

Vervolg

De Aanvullende strategische voorraden met een omvang van 5 á 10 miljoen m³ per jaar zullen beleidsmatig terecht komen in het regionaal waterprogramma 2022-2027 (opvolger van het huidige Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016 - 2021). De feitelijke aanwijzing van de gebieden zal plaatsvinden door Provinciale Staten middels een wijziging van de omgevingsverordening.

Bijlagen

1. Rapportage Strategie Robuuste Drinkwatervoorziening 2040 in Noord-Brabant en Midden-Zeeland.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer S. Terpstra, (073) 680 82 84, sterpstra@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer E. Kessels, (073) 680 82 75, ekessels@brabant.nl.